

Jaarverslag Museum Kennemerland 2008

Ambities en werkelijkheid

Maart 2009
Westerhoutplein 1
1943 AA Beverwijk

Inhoudsopgave

Jaarverslag Museum Kennemerland	3
Voorwoord door voorzitter Riny Conijn	
Bestuurssamenstelling	
Werkers en werkgroepen	
Huis van Geschiedenis	4
Tentoonstellingen	4
Collectie	6
Educatie	7
Archeologische Werkgroep Beverwijk-Heemskerk	8
Vrijwilligers	11
Overige wetenswaardigheden	12
Bezoekcijfers	16

Jaarverslag Museum Kennemerland 2008

Voorwoord door voorzitter Riny Conijn Ambities en werkelijkheid

Het opstellen van een bedrijfsplan voor een nieuw museum, het Huis van Geschiedenis, was het slotakkoord in het vorige jaarverslag. Het proces rondom 'Het Huis' werd voortgezet in 2008. In vele opzichten was dit het jaar van 'verwachtingen en veranderingen' voor Museum Kennemerland. Achter de schermen, niet altijd goed zichtbaar voor het publiek, is veel gebeurd. Dit verslag geeft een indruk van de vele gebeurtenissen. Daarnaast draait het museum aan het Westerhoutplein gewoon door en volgt het museumbestuur nog steeds het Beleidsplan 2005 – 2010.

Met ingang van 1 januari 2008 vond een bestuurswijziging plaats. De heer J.G. Berkhout had in zijn functie als conservator zijn bestuurstermijn meer dan vol gemaakt en zou plaatsmaken voor nieuwe bestuursleden. In maart traden toe mevrouw J.J.H. Polak, kunsthistorica en conservator in het Tassenmuseum Hendrikje in Amsterdam woonachtig in Velsen en de heer mr. E.F. van Bolhuis notaris te Haarlem woonachtig te Beverwijk.

De ontwikkelingen naar een nieuw museum kregen stevig vorm maar worden verder toegelicht in een afzonderlijke paragraaf.

Tijdelijke tentoonstellingen komen en gaan: in mei 2008 kwam er een einde aan de succesvolle tentoonstelling 50 jaar Velsers Tunnels. Deze werd in juni opgevolgd door de tentoonstelling Mannen van IJzer en Staal – 90 jaar Hoogovens/Corus. Het Corusjubileum was aanleiding voor Jan de Wildt om in opdracht van het HGMK een boek te wijden aan de eerste Hoogovenwerkers van ca. 1920 tot 1960, eveneens onder de titel Mannen van IJzer en Staal. Onder Tentoonstellingen wordt hier nader op ingegaan en treft u tevens informatie over de tentoonstelling in het kader van de Kunstroute Bomenbuurt. Daarnaast treft u onder de paragraaf Overige wetenswaardigheden diverse informatie uit en over Museum Kennemerland.

Vele vrijwilligers van het museum zetten zich weer in voor diverse activiteiten. In mei vond er een vrijwilligersbijeenkomst plaats om de vrijwilligers over diverse onderwerpen bij te praten. Er werd een nieuwe werkgroep Museumregistratie gevormd die zeer accuraat en voortvarend aan de slag ging. In de paragraaf Vrijwilligers treft u uitgebreidere informatie. De Archeologische werkgroep Beverwijk-Heemskerk is met het Provinciaal Depot in bespreking over de overdracht van materialen naar het Depot. Het verslag van voormelde werkgroep is opgenomen in het Jaarverslag.

Bestuurssamenstelling per 31 december 2008

Voorzitter	Mevrouw H.J.M. Conijn
Secretaris	Mevrouw H.F.E. de Wildt-van Overmeeren
Penningmeester	De heer A.G.F. Leussink
Lid	De heer mr. E.F. van Bolhuis
Lid	Mevrouw J.H.M. Polak
Vrijwilligerscoördinator	De heer A.A.M. Kok

Werkers en Werkgroepen

In het museum zijn veel vrijwilligers actief; naast een aantal individuen noemen wij de volgende groepen:

Gastvrouwen en gastheren

Rondleiders

Bibliothecaris
Fotowerkgroep
Websitebeheer
Audiovisuele werkgroep
Educatie werkgroep
PR vrijwilliger
Museumregistratie
Redactie/druktechniek
Vormgever
Archeologische werkgroep Beverwijk-Heemskerk

Huis van Geschiedenis

Museum Kennemerland en Historisch Genootschap Midden-Kennemerland (HGMK) trekken samen op in het Huis van Geschiedenis, een nieuw museum aan de Schans te Beverwijk. Oerdwister Consult, het bureau dat in 2007 in opdracht van de gemeente Beverwijk het onderzoeksrapport presenteerde, diende in maart 2008 een bedrijfsplan in. In het bedrijfsplan zet het museumbestuur uiteen op welke wijze zij wil komen tot een Huis van Geschiedenis. Het Plan van Aanpak uit 2007 wordt toegelicht; de vernieuwing van het bestuur; samenwerking met externe partners; de werkgroepen die het proces begeleiden en het plan is voorzien van een financiële paragraaf.

Op grond van beide plannen volgde een reeks gesprekken met en tussen gemeente, Pré Wonen, het museumbestuur en het bestuur van HGMK. Deze gesprekken leidden in augustus tot vaste afspraken tussen alle partijen. Gemeente Beverwijk stelt een jaarlijkse subsidie beschikbaar van € 58.465,- voor de periode 2008 tot en met 2011. Pré Wonen onze huissponsor en eigenaar van het pand aan de Schans, kwam het museumbestuur tegemoet door extra sponsorbijdragen toe te kennen. Zo staat Pré Wonen voor de komende vijf jaren garant voor een bezoekersaantal van 8000 per jaar en wordt een aanvullende bijdrage van € 20.000,- eveneens voor vijf jaren gedoneerd.

Pré Wonen gaf opdracht aan de heer Sinjewel om het proces naar een nieuw museum te filmen.

In november werd een Intentieverklaring ondertekend door besturen van Museum Kennemerland, Pré Wonen en Historisch Genootschap Midden-Kennemerland. Tevens maakt Rabobank Beverwijk bekend het nieuwe museum te willen sponsoren. Een Comité van Aanbeveling werd ingesteld, bestaande uit de heren J. Boudesteijn, P. Leistra, A. Kemper en D. Batenburg. De leden hebben hun sporen verdiend in de regio en dragen het museum een zeer warm hart toe. In december zijn de leden ontvangen in het huidige museum.

Vervolgens zijn vier werkgroepen ingesteld die de ontwikkelingen naar een nieuw museum begeleiden. De werkgroepen zijn: Werkgroep Bouw, Museale Opstelling, Financiën en Sponsoring en Werkgroep Historisch Informatiecentrum. Pré Wonen heeft inmiddels Architectenbureau Meijran & Partners aangezocht om de verbouwing van de Schans voor te bereiden. Het bureau heeft het gebouw destijds ontworpen.

In december kon het bedrijfsplan verder worden geactualiseerd en gepresenteerd.

Tentoonstellingen

De tentoonstelling 50 jaar Velser Tunnels, georganiseerd in samenwerking met de Historische Kring Velsen en HGMK, is zeer succesvol geweest. Ruim 1200 bezoekers namen er een

kijkje. In aanvang was de tentoonstelling in het museum gelinkt aan de tentoonstelling in Velsen, deze werd in oktober 2007 gesloten.

Van de hand van Jan de Wildt, onze lokale geschiedschrijver, verscheen het boek “Een Mol in Arcadië - 50 jaar Velsers Tunnels”. Het boek is nog steeds te koop in Museum Kennemerland. De tentoonstelling werd in mei 2008 beëindigd.

Op 13 juni opende de tentoonstelling Mannen van IJzer en Staal – 90 jaar Hoogovens/Corus. Tegelijkertijd verscheen weer een boek van de hand van Jan de Wildt onder dezelfde titel: “Mannen van IJzer en Staal”. Hij putte hierbij uit een serie eindgesprekken met hoogovenwerkers van het eerste uur, die door toenmalig personeelschef Otto Kraan waren vastgelegd. De vormgeving was ook bij dit boek weer in de deskundige handen van Arie van Dongen. Het boek en de tentoonstelling kwamen tot stand door de samenwerking met de inmiddels bekende partners: Historische Kring Velsen en HGMK. Vormgever Hans in 't Veld van Pintveld Producties richtte voor het eerst voor Museum Kennemerland een tentoonstelling in. Zijn creatieve inbreng maakte het een alles behalve ‘platte’ tentoonstelling; er werden - althans voor Museum Kennemerland - nieuwe tentoonstellingsmiddelen gebruikt. Bij de totstandkoming van de tentoonstelling is ook de samenwerking met SIEHO, Stichting Industrieel Erfgoed Hoogovens van groot belang gebleken. Van deze stichting werden diverse bruiklenen in ontvangst genomen. De heer Cor Castricum, verbonden aan SIEHO, heeft Jan de Wildt voorzien van oude publicaties en mooie foto's. De tentoonstelling en het boek geven een indruk van de mensen, de werkers bij de toenmalige Hoogovens. Tevens is er aandacht voor de productieontwikkeling en de verandering van het landschap als gevolg van uitbreiding van de fabriek. In de tentoonstelling is ook gebruik gemaakt van historisch video-materiaal. De tentoonstelling loopt tot eind maart 2009.

Nieuwe Kerk Zierikzee

De werkgroep Zomertentoonstelling Nieuwe Kerk in Zierikzee organiseerde een tentoonstelling middeleeuwse Toestanden, over Gilden en Rederijerskamers. Zij verzochten Museum Kennemerland om digitale foto's van de vier Rederijers Blazoenen die in ons bezit zijn. Het museum werkte daar uiteraard aan mee. De foto's kregen een plaats in de tentoonstelling die duurde van 4 juli tot 13 september.

Kunstroute Bomenbuurt

In het weekend van 6 en 7 september zette het museum haar deuren open voor de buurt. De organisatie van de Kunstroute Bomenbuurt organiseerde voor de 4de maal een Kunstroute waarbij ongeveer 25 deelnemers de deuren van huizen, tuinen en scholen wijd open zetten. Het Lucasgilde, Vereniging voor Amateur Beeldend Kunstenaars, organiseerde een tentoonstelling in het museum. Ondanks het regenachtige weer bezochten ruim 320 bezoekers de tentoonstelling. Een tentoonstelling die zich overigens goed liet combineren met historische museale voorwerpen.

Open Monumentendag 13 september

Museum Kennemerland deed ook weer mee aan Open Monumentendag 2008, een jaarlijks terugkerend evenement. Dit jaar was het thema Sporen. Aan bod kwamen onder andere sporen in het landschap en sporen in steden en dorpen; de kerkenpaden, stratenpatronen, muurreclames of gevelstenen. Maar ook archeologische sporen, sporen in de landsverdediging en sporen in een monument spelen een rol, bouwhistorische sporen zoals oude balken, vloerdelen of constructies en oude behangsels, muurschilderingen of stofferingsen. Museum Kennemerland bood voor elk wat wils.

Collectie

Door Peter Oort en Riny Conijn

De kerncollecties en de daarvan afgeleide deelcollecties van het museum staan genoemd in het Beleidsplan 2005 – 2010. Museum Kennemerland verzamelt en beheert, in principe, objecten van historische betekenis uit de regio Midden-Kennemerland. Ten aanzien van schenkingen en bruiklenen heeft het bestuur in 2008 een nieuw en strenger beleid ingezet. Deze zijn welkom wanneer ze passen binnen de collectie. Om te voorkomen dat vrijwilligers objecten aannemen die niet van belang zijn voor het museum is een Protocol opgesteld. Het Protocol Schenken en Lenen is ook op de museumwebsite geplaatst.

Een oproep in de media om materiaal voor de tentoonstelling Mannen van IJzer en Staal heeft veel bruiklenen opgeleverd. Het betreft veel kleine objecten en foto's onder andere bestemd voor de 'lockers' een flexibele tentoonstellingsvorm die centraal in de tentoonstelling is geplaatst. Eén bruikleengever brengt 9 fotolijsten met oude ansichtkaarten. De vraag naar specifieke Hoogovenkleding van vóór 1960 om een 5-tal etalage poppen aan te kleden leverde niet voldoende op. Maar dankzij de hulp van Voetbalclub VVB en de Hoogoven Harmonie zijn 4 poppen aangekleed. Na afloop van de tentoonstelling eind maart 2009 gaan de meeste voorwerpen terug naar de eigenaren; enkele zaken blijven als schenking achter in het museum. Zoals eerder gemeld heeft ook SIEHO veel bruiklenen uitgeleend voor de tentoonstelling. Het museum bedankt de medewerkers van SIEHO!

De heer G. van der Winden schonk ons een aantal voorwerpen. De meeste betroffen door hem gevonden archeologische voorwerpen uit Beverwijk en omgeving. Twee voorwerpen uit de late middeleeuwen, een steen gebruikt ter verzwaring van een visnet en een stenen gewicht voor een touwweverij; deze zijn in het verleden al eens voor een tentoonstelling gebruikt. Daarnaast heeft hij ook een z.g. "Jacoba van Beieren kannetje" geschonken.

In oktober schonk de familie van Karl Gellings een eikenhouten kinderledikant, door Gellings zelf ontworpen en gemaakt. Het bestuur is buitengewoon vereerd met deze schenking.

Tenslotte kregen we, in langdurig bruikleen, van mevrouw M. de Wildt-van Overmeeren zeven etsen van F.J. IJserinkhuizen. De etsen beelden uit: de Goede Raad Kerk in Beverwijk, de Hervormde Kerk te Wijk aan Zee, Heemskerkse duinen, boerderijen in de omgeving en Westerhout.

Bij de ondertekening van de Intentieverklaring bracht wethouder mevrouw J. Dorenbos als geschenk bij deze feestelijke gebeurtenis een bruikleen mee van de gemeente Beverwijk: het schilderij Gezicht op Wijk aan Zee van Sipke van der Schuur.

De registratie van de collectie kwam in de loop van 2008 op schema. Het omvangrijke werk, het museum beschikt over ongeveer 4000 objecten, heeft meer tijd gekost dan was voorzien. De collectievoorwerpen zijn opgenomen in het Adlib-systeem, een digitaal registratiesysteem. Ook is er tijd en aandacht gegeven aan de registratie van alle bruiklenen die het museum in haar bezit heeft.

In 2008 is de klimaatcontrole op orde gebracht. Na het inwinnen van advies bij het Cultureel Erfgoed NH werd de verwarming constant op 19 graden gehouden. Toen vervolgens, in december de dataloggers werden afgelezen gaven deze over een periode van enkele weken een constantere temperatuur en Relatieve Vochtigheid aan. Door middel van be- en ontvochtigers wordt aan klimaatbeheersing gedaan en houdt een vaste groep vrijwilligers de apparatuur in de gaten.

Educatie

Door Miep de Wildt

Aan het begin van het verslagjaar bestond de werkgroep uit drie leden: Gerard Hagen, Aad Kok en Miep de Wildt. Ondersteuning kregen we van Lucia Delsasso en Erik Roozendaal. Beiden kregen in de loop van het jaar een vaste baan en daardoor moesten we het jammer genoeg zonder hen stellen bij de ontvangst van scholieren. Pogingen om de werkgroep uit te breiden bleven tot nu toe zonder resultaat.

Doel van de werkgroep educatie is het culturele erfgoed van Midden-Kennemerland onder de aandacht brengen van basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs in de regio.

Vast onderdeel is onze deelname aan het Rondje Cultuur, georganiseerd door 't Platform Steunpunt Cultuureducatie Midden-Kennemerland. Op 24 april ontvingen we 39 leerlingen uit 3 HAVO van het Kennemer College en op 13 november waren dat er nog eens 42 uit 3 TL van hetzelfde college. Beide groepen ondernamen weer een tocht door het museum aan de hand van de lesbrief die voor hen werd ontworpen.

Dinsdag 19 augustus fietsten de leerlingen van 3 TL door Beverwijk en Heemskerk langs verschillende historische punten, waarbij ook het museum onderdeel van het programma was. Op woensdag 20 augustus organiseerde de school de traditionele informatiemarkt waar de vertegenwoordigers van de Historische Kringen en het museum achtergrondinformatie konden verstrekken aan de leerlingen ten behoeve van het verplichte werkstuk over hun tocht.

Steeds meer basisscholen vinden de weg naar het museum.

Op 18 en 27 maart waren dat groep 6 en 7 van de Triangel uit Velsen-Noord, 8 april kwamen groep 6, 7 en 8 van de Montessorischool op bezoek, gevolgd door groep 8 van de Anjelier op 22 april. In mei kwamen groep 6 en 7 van de Sleutelbloem aan de geschiedenis van deze streek snuffelen.

Twee projecten sprongen er dit jaar uit. De werkgroep heeft daar extra ondersteuning aan geboden.

Basisschool de Vrijheid en een dependance klas van Heliomare uit Wijk aan Zee hadden in het kader van 90 jaar Corus aan een project *Vuur en IJzer* gewerkt en bezochten in het kader daarvan de tentoonstelling *Mannen van IJzer en Staal*. Bijzonder hierbij was vooral dat de lesbrief, die in samenwerking met leerkrachten van de school en Gerard Hagen tot stand was gekomen, moest worden uitgewerkt. Hij bevatte veel informatie over het dorp waar ze wonen. Bovendien konden de leerlingen een selectie van hun zelfgemaakte werkstukken bewonderen, die een plek in deze tentoonstelling kregen. Ze waren allemaal geïnspireerd door het staalbedrijf en de materialen die daar geproduceerd worden.

Basisschool de Lunetten had in september haar projectmaand over de gelijknamige verdedigingslinie. Het werd gedegen opgezet door leerkracht Angelique de Vries, met haar hebben we veel voorbereidende gesprekken gehad. Zo ontstond vooral door haar tomeloze inzet een ijzersterke formule, die door alle leerjaren heen liep.

Ter voorbereiding maakten de leerkrachten een wandeling onder leiding van Aad Kok en kregen daarbij behorende achtergrondinformatie over het ontstaan van de verdedigingslinie De Lunetten.

Alle ruim 500 leerlingen hebben zich een maand lang kunnen verdiepen in de betekenis van de naam die hun school draagt en de omgeving waarin ze opgroeien. In het programma van die projectmaand zat voor groep 7 en acht en de jongste groepen een bezoek aan het museum. Ook daarvoor waren lesbrieven op maat gemaakt. Enkele vrijwilligers van het Historisch Genootschap assisteerden ons bij de rondleidingen, waar 226 leerlingen en 42 begeleiders verdeeld over 4 dagen van genoten.

De werkgroep archeologie gaf gastlessen in de Lunetten waarbij de meegebrachte bodemvondsten de aandacht trokken en een bron van inspiratie waren voor de gigantische hoeveelheid werkstukken die de leerlingen in de loop van september maakten. Een open dag op vrijdag 26 september in de school was het daverende sluitstuk van een succesvolle maand. Basisschool de Lunetten had voor het slagen van dit groots opgezette project gebruik gemaakt van een Provinciale subsidieregeling die hiervoor speciaal is bedoeld. Zo kon ook het museum een vergoeding krijgen voor de deelname en daaruit voortvloeiende onkosten.

We zijn er blij mee dat de bekendheid van het museum onder scholen toeneemt en zijn er dan ook trots op te kunnen melden dat er in totaal 465 leerlingen van basisscholen en 81 leerlingen afkomstig uit het voortgezet onderwijs bij het museum op bezoek kwamen in het kader van onderwijsactiviteiten. Ze werden begeleid door enkele tientallen docenten, ouders en grootouders, waarbij we niet zelden hoorden dat dit ook voor hen de eerste keer was. Hun reactie was veelal gelijk: ze waren zeer verrast door wat er zoal te zien was in het museum en hadden nooit geweten dat er zo'n museum in hun naaste omgeving stond.

Archeologische werkgroep Beverwijk-Heemskerk

Door Roel van Gulik

Graven en waarnemen

In het uitbreidingsplan Waldijk II in Uitgeest werd door het Archeologisch Diensten Centrum (ADC) een uitgebreide opgraving verricht. Eind mei en begin juni hebben leden van de werkgroep daarbij assistentie verleend. Zichtbaar waren vele sporen van greppels en kuilen van een nederzetting. Een aantal greppels konden gerelateerd worden aan huisplattegronden. De datering van de nederzetting is rond het begin van de jaartelling. Eveneens werd door de werkgroep geassisteerd bij een klein onderzoek dat door het ADC werd uitgevoerd in het Poelenburgplantsoen in Heemskerk.

Door het archeologisch bureau Jacobs en Burnier werd van 16 t/m 20 juni grote proefsleuven gegraven op het terrein van de voormalige Regenboogschool op de hoek van de Maerelaan en Mozartstraat in Heemskerk. Vier leden van de werkgroep hebben meegeholpen met het schaven van de vlakken en het intekenen van de grondsporen. In de vlakken waren voornamelijk de graafsporen te zien van akkers en moestuinen uit de middeleeuwen tot de nieuwe tijd. Op ongeveer 1,5 meter diepte was op enkele plaatsen de laag met ploegsporen uit de IJzertijd (800-12 v. Chr.) zichtbaar.

In een bouwput aan de Ruysdaelstraat-hoek-Kerkweg in Heemskerk kon door de werkgroep een profiel worden vastgelegd. Op 215 en 300 cm onder het maaiveld waren humuslagen zichtbaar. In de laag op 300 cm diepte waren vaag ploegsporen te zien.

In de loop der jaren zijn op een tiental plaatsen in Heemskerk en Beverwijk ploegsporen uit de IJzertijd gevonden, voornamelijk op de flanken van de strandwallen. Het beeld ontstaat van een uitgebreid gebied met akkercomplexen en ongetwijfeld één of meerdere nederzettingen. Van die nederzettingen zijn tot nu toe praktisch geen duidelijke sporen gevonden. Het is jammer dat het bevoegd gezag oordeelde dat bij dit bouwproject voorafgaand archeologisch onderzoek of archeologische begeleiding tijdens de graafwerkzaamheden niet nodig was. Rekening houdend met de zeer grote omvang van de bouwput, zou de kans groot zijn geweest meer informatie over het systeem van de akkercomplexen of sporen van een nederzetting te krijgen. Gezien het langzame tempo van het ontgraven van de bouwput zou archeologisch onderzoek of begeleiding geen enkele belemmering voor het bouwproces hebben gevormd.

Verder werd door de werkgroep meegekeken bij de graafwerkzaamheden voor de Westelijke Randweg, de sanering van een pompstation en grondboringen op het Meerplein, vervanging van een rioolpersleiding nabij de Communicatieweg, graafwerk bij kasteel Assumburg en de verbouwing van een pand aan de Breestraat.

Restauratie en onderzoek

Aan het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten te Wormer zijn drie voorwerpen voor restauratie aangeboden. Het zijn een 13de-eeuwse pot, een 15de-eeuwse grape (kookpot op drie pootjes) en een steengoed kruikje van rond 1600, allemaal bodemvondsten van de Breestraat.

Voor een onderzoek naar samenstelling, corrosie en oorsprong van middeleeuws gebrandschilderd glas, in Engeland en het continent, zijn elf glasfragmenten beschikbaar gesteld. Het onderzoek houdt verband met de restauratie van gebrandschilderde ramen in de kathedraal van York, Engeland. De glasfragmenten zijn afkomstig van de opgraving van de funderingen van de pastorie van de Jansheren in het centrum van Heemskerk, door de werkgroep in 1968/69 uitgevoerd. Het onderzoek van het glas vindt plaats aan de School of History and Archaeology van Cardiff University. De glasfragmenten zijn inmiddels terug ontvangen; de resultaten van het onderzoek worden later verwacht.

Radio Heemskerk

De Historische Kring Heemskerk (HKH) en Radio Heemskerk hebben een gezamenlijk project gestart waarbij elke zondag tussen 12.00 en 13.00 uur een uitzending gewijd wordt aan een aspect van de geschiedenis van Heemskerk in het algemeen en de werkzaamheden van de HKH in het bijzonder. De archeologische werkgroep werd vijf maal voor een uitzending uitgenodigd om te vertellen over de diverse werkzaamheden en projecten betreffende archeologie, geschiedenis en educatie. In het nieuwe jaar komt hierop nog een vervolg.

Dag van het park

De werkgroep heeft, op uitnodiging van de gemeente, op 25 mei, de Dag van het Park, met een informatiestand gestaan bij het archeologisch monument Oud-Haerlem. Ondanks het slechte weer kon er toch nog veel informatie worden gegeven. De bezoekers die het slechte weer trotseerden waren zeer geïnteresseerd in de achtergrond en geschiedenis van het monument.

Monumentenlijst

De gemeente Heemskerk is bezig met een uitbreiding van de huidige monumentenlijst en het opstellen van een erfgoednotitie waarin het beleid ten aanzien van monumenten en archeologie wordt geregeld. In samenwerking met de HKH heeft de werkgroep een lijst van mogelijke monumenten opgesteld en adviezen gegeven voor het opstellen van de erfgoednotitie.

De werkgroep heeft ook twee archeologische sites voorgedragen om tot monument te worden verklaard. Deze betreffen het voormalige lusthof “Jagerslust” of “de Vlotter”. Op dit terrein staat nog een tuindershuisje, gebouwd op de fundamente van het voormalige huis. Dit huisje dreigde onder de sloophamer te verdwijnen. Met de hulp van M. Harsveld van de afdeling Zaanstreek van de AWN is het van de sloop gered. De tweede site betreft het kerkhof rond de Nederlands Hervormde kerk waar nog restanten van de fundamente van het koor aanwezig zijn alsmede graftombes uit de vijftiende eeuw.

Dit alles heeft geresulteerd in een artikel in de Heemskring nummer 40 (november 2008), het blad van de HKH. In het artikel worden de aanwezige monumenten en in het bijzonder de drie archeologische monumenten onder de aandacht van de leden gebracht.

Open Monumentendag

Tijdens de open monumentendagen heeft de werkgroep op zaterdag een tentoonstelling ingericht in Fort Sint Aagtendijk in Beverwijk en op zondag in Fort Veldhuis in Heemskerk. Het thema “Sporen” werd toegelicht aan de hand van vele foto’s van allerlei grondsporen en bodemvondsten met gebruikssporen, slijtsporen, brandsporen enz. Ook teksten op bordjes werden als “Sporen van Gedachtegoed” getoond. De gemeente Beverwijk heeft royaal gefaciliteerd.

In Beverwijk bezochten ruim 170 mensen de tentoonstelling, in Heemskerk 129 (op een totaal van 400 respectievelijk 250 bezoekers van de forten).

Educatie

De werkgroep heeft naar aanleiding van de opening van de katholieke basis school “De Lunetten” een maand lang presentaties en voordrachten gehouden voor alle groepen. Ook werden een paar vitrines en infoborden in de school opgesteld met vondsten en informatie. In de vitrines waren vondsten gelegd die tot de verbeelding spraken van de kinderen, zoals kinderspeelgoed uit vroegere tijden, botmateriaal, kanonskogels en eetgerei. De infoborden gingen over de archeologische monumenten in de omgeving en de vele kastelen die hier hebben gestaan. Voor de vier hoogste groepen werd een powerpoint presentatie gegeven over archeologie en de historie van de omgeving. De vier lagere groepen mochten scherven en botten bekijken en bevoelen. De geschiedenis van het archeologische monument Oud-Haarlem werd op een voor hen begrijpelijke wijze verteld als een spannend verhaal over een belegerd kasteel. In totaal werd aan 560 kinderen voorlichting gegeven.

De hele school was betrokken bij de themamaand “Historische omgeving van de Lunetten” met excursies naar Museum Kennemerland en de tentoonstelling “Schatten onder je voeten / Het land van Hilde”. Ook werden themalessen over de historie en praktijklessen met een metaaldetector gegeven. Hierbij vond één van de leerlingen een ornament van een klok met een geschatte ouderdom van meer dan de 50 jaar oud, dat in hun ogen al heel oud is. Iedereen was na afloop zeer tevreden. Het geheel werd afgesloten met een tentoonstelling, speciaal voor de ouders, over alles wat de kinderen hadden gedaan. Ook in de pers werd over deze tentoonstelling geschreven.

Fietstocht

Het Kennemer College organiseert ieder jaar een fietstocht voor de derdeklassers door Heemskerk en Beverwijk waarbij op belangrijke punten mensen staan van de beide historische verenigingen om uitleg te geven over markante objecten in de omgeving. De leerlingen dienen na afloop hierover een presentatie te maken. De werkgroep werd door de HKH uitgenodigd om ter plekke een uitleg te geven over het archeologisch monument Oud-Haarlem. De reacties van de leerlingen waren, ondanks het zeer slechte weer, heel erg leuk. Het feit dat het weiland met daarin een paar heuveltjes de resten herbergde van een belangrijk kasteel werd met verbazing en ontzag aangehoord.

Website

Sinds 16 mei heeft de werkgroep een eigen website www.awn-beverwijk-heemskerk.nl Met de hulp van M. de Boer van de afdeling Zaanstreek van de AWN is er een duidelijke en informatieve website gestart die al aardig wat bezoekers heeft getrokken. Naar aanleiding van de laatste monumentendag met als thema “Sporen” is er een tentoonstellingspagina gemaakt met allerlei menselijke en dierlijke sporen op archeologische voorwerpen.

Vrijwilligers

Door Aad Kok

Aan het eind van het jaar 2008 werden er 45 vrijwilligerstaken door 36 personen uitgevoerd. Uit deze getallen blijkt, dat er door sommige vrijwilligers meerdere taken op de schouders worden genomen. Het jaar daarvoor vertoonde de lijst 43 taken met 34 namen. Er kwamen 4 namen bij en er vielen 2 namen af. Van de eerste groep waarderen we het geweldig dat zij hun krachten aan het museum willen wijden en voor de twee anderen geldt dat wij onze dank uitbrengen voor wat zij voor Museum Kennemerland (vaak in een lange reeks van jaren) hebben willen betekenen.

De eerste aandacht gaat uit naar de werkgroep Museumregistratie. Nadat onze conservator aangekondigd had zijn werkzaamheden te willen afbouwen en uiteindelijk beëindigen is er door de werkgroepleden onder een nieuwe leiding hard verder gewerkt om de registratie van al onze museale objecten te realiseren. Mede daardoor was het mogelijk om kortgeleden de aanvraag voor onze registratie als erkend museum in te dienen. De leden van de werkgroep schuwen er niet voor om vaak tweemaal per week meerdere of een flink aantal uren aan dit karwei te besteden!

Ook de leden van de fotowerkgroep zijn zeker meer dan 40 maal per jaar op maandagmiddag in het museum om de gigantische klus van de fotoregistratie te klaren. Gestaaft werken zij voort aan de conservering en registratie van oude foto's, zodat eenmaal het doel van "alles digitaal" bereikt zal worden. Eerst dan zal iedere belangstellende ons fotoarchief kunnen raadplegen. Zoals gezegd trok een van de langjarige leden zich in de loop van het jaar terug. In december werd bekend dat hun voorzitter zijn sleutelbos in januari 2009 aan een opvolger zal overdragen. Een van de vrouwelijk medewerkers in dit gezelschap is sinds november ziek en herstellende. Hopelijk kan zij haar inputwerk bij de fotowerkgroep in april/mei weer hervatten.

De gastvrouwen en gastheren, die eerder hun taken uitgebreid zagen met de openstelling op alle zaterdagen van het jaar, dus nu ook in de wintermaanden, moesten in diezelfde acht wintermaanden met ingang van oktober 2008 een half uur langer in het museum aanwezig zijn. Tot die tijd deden zij de deur om 16.30u op slot; nu moest dat pas om 17.00u gebeuren. Ook dit heeft te maken met de aanvraag voor Geregistreerd Museum. Zo'n museum moet tenminste 104 dagdelen per jaar gedurende 3 uren geopend zijn. Met de invoering van deze maatregel is door onze vrijwilligers gerealiseerd, dat Museum Kennemerland ook aan die eis voldoet!

Ook dit jaar was de zomertijd niet de gemakkelijkste periode. Gelukkig hadden wij de beschikking over een aantal vrijwilligers die vaker dan gemiddeld een dienst konden draaien. Drie van hen kregen in de loop van 2008 een vaste baan. Daarmee feliciteren wij ze van harte. Wij zijn ze dankbaar voor hun extra inzet en zijn blij dat ze – zij het wat minder vaak – toch hun rol als gastvrouw of gastheer willen behouden.

Dankzij de inzet van als rondleiders optredende gastheren konden 7 groepen met totaal 161 bezoekers worden ontvangen. Volgens het gastenboek zijn de deelnemers aan deze rondleidingen, meestal op andere tijden dan de normale openstelling, bijna altijd unaniem enthousiast over ons museum en de rondleidingen zelf. Het zijn groepen die een familie- of andere reünie organiseren, of er hun verjaardag of jubileumfeest mee aankleden.

De educatieve werkgroep brengt haar eigen verslag uit.

Andere vrijwilligers werken in een rustige stilte. Dit jaarverslag is een goed moment om dat nog eens te noemen. Onze amateurarcheoloog werkt in stilte aan de registratie van archeologische objecten. Zijn vrouw is in zo'n zelfde stilte bezig met de registratie van onze bibliotheekboeken. De ervaringsdeskundige op het gebied van "Velser Aardewerk" werkte tot voor kort in alle stilte aan de afronding van de registratie van deze collectie. Mede door de werkdruk van zijn vaste baan is het laatste deel van die afronding nu overgenomen door twee anderen, wellicht met wat minder ervaring, maar met evenveel enthousiasme. Die ervaringsdeskundige verzamelaar blijft beschikbaar als adviseur over "Velser Aardewerk". Men hoeft niet verbaasd te zijn als er nog eens een boek of catalogus over deze/onze museumobjecten van zijn hand verschijnen zal. De website van ons museum – vergeleken bij vele anderen - is een plaatje! In stilte en rust thuis bijgehouden door de webmaster. Een andere, stille medewerkster is onze public-relations dame, die altijd bereid is een persbericht in elkaar te zetten. Wie vroeg zich ooit af waar de koffie en thee vandaan komen? In stilte wordt dat door een van onze gastvrouwen geregeld en als zij niet kan, doet een tweede dat. De volle vuilniszak wordt stilletjes door iemand meegenomen, de vuile theedoeken worden zonder commentaar door een van de vrouwelijke vrijwilligers meegenomen voor een wasbeurt en een van de drie gealarmeerde speciale sleutelbeheerders snelt zich stilletjes mopperend naar het museum voor het zoveelste valse alarm. Zaterdagmiddag fietst een stille vrijwilliger, in zich zelf mopperend op de regen, naar het Westerhoutplein, om zijn taak als sleutelbeheerder uit te voeren. Zo kunnen we misschien nog wel even stilletjes doorgaan. Alle stille werkers bedankt voor al hun klussen in 2008.

De samenwerking met "Vrijwilligerswerk Gewoon Doen" leverde in 2008 helaas weinig op. In de loop van 2009 moet worden bekeken of hier nog eens een extra vuurtje onder moet worden gestookt. Onze eigen website lijkt op dit moment nog het vaakste een vrijwilliger van buiten af aan te trekken.

Het bestuur heeft regelmatig contact gehad met de vrijwilligers. Onder andere over de verhuizingplannen. Op de speciale website voor de vrijwilligers van Museum Kennemerland is steeds veel nieuws te lezen o.a. "Van de Bestuurstafel". Het jaarlijkse uitje van alle vrijwilligers en bestuursleden op 7 november had dit jaar een wat ander karakter. Tegen het intreden van de duisternis verzamelden wij ons op de parkeerplaats van Westerhout tegenover het museum. Van daar vertrokken wij naar het restaurant "De Kop van de Haven" in IJmuiden, waar we bijna allemaal – hoe kan het ook anders zo dicht bij de vissershaven – van een vismaaltijd genoten. Daarna begaven wij ons naar het Zee- en Havenmuseum, waar we werden rondgeleid. Dit museum gaf alle vrijwilligers een idee van de mogelijkheden van een meer dynamisch museum. Omstreeks 22.00u was elke vrijwilliger weer veilig thuis.

2008 Was een goed vrijwilligersjaar!

Overige wetenswaardigheden

Veiligheid is een onderwerp wat meer aandacht verdient. Het museum is overgestapt naar een nieuw beveiligingsbedrijf, de Calamiteitenmap werd geactualiseerd, het Sleutelplan bijgesteld en de voorzitter volgde een cursus Veiligheid. Het museum is nu onderdeel van Netwerk Veiligheidszorg. Veiligheid komt regelmatig terug op de bestuursagenda.

Wij maakten kennis met mevrouw Minette Albers, de nieuwe museumconsulent van Cultureel Erfgoed Noord-Holland. Mevrouw Albers zullen wij in het kader van Huis van Geschiedenis nog vaak consulteren.

Het museumbestuur nam het besluit om in de aanloop naar het nieuwe museum aankopen voorlopig te bevriezen.

Museumvereniging Rembrandt bestond in het verslagjaar 125 jaar. De vereniging zette hun aankopen voor musea en culturele instellingen in de aandacht door een tentoonstelling in het van Gogh Museum, met de titel 125 Liefdes en via publicaties en website. Museum Kennemerland beschikt ook over enkele objecten die zijn aangekocht met steun van de museumvereniging. Met flyers, bordjes en affiches wordt hier in het museum de aandacht op gevestigd.

De Hervormde Gemeente Heelsum-Kievitsdel zocht contact met het museum; zij boden etsen aan van Frans J. IJserinkhuijsen uit Amsterdam. De man was tevens docent kunstgeschiedenis en tekenleraar aan het Hervormd Lyceum te Amsterdam. IJserinkhuijsen heeft veel getekend en geschetst in de regio Kennemerland. De etsen zijn inmiddels aangekocht door een particulier en in bruikleen gegeven aan het museum. Zij vormen een goede aanvulling op eerder aangekochte werk van IJserinkhuijsen.

De familie Heine uit Wijk aan Zee bood een complete historische schoenmakerij aan. Een vertegenwoordiger van het museum ging een kijkje nemen. Helaas kan het museum dit voorlopig niet aanvaarden, ruimtegebrek speelt parten.

Aan de IJsselstraat, het onderkomen van de Archeologische Werkgroep, wordt de voordeur beschadigd. Er is geprobeerd brand te stichten. De gemeente herstelt de schade en past extra beveiliging toe.

Museum of Fine Arts in Blois te Frankrijk zocht contact met het museum over een schilderij: Portret van Magdalena van Erp. In 1952 heeft de toenmalig burgemeester Scholtens van Beverwijk twee schilderijen geruild tegen die van Magdalena van Erp en van Joost Baeck met een museum in Lyon. De ruil kwam in 1956 tot stand. De schilderijen van Magdalena en haar echtgenoot, geschilderd door Van der Voort, kwamen te hangen in Huize Scheybeeck, eens het buitenverblijf van de Amsterdamse koopmansfamilie Baeck. Het museum in Blois beschikt ook over een schilderij van Magdalena van Erp en doet onderzoek naar de echtheid.

Het museum breidt in 2008 haar openingstijden uit. In de zomer én in de winter is het museum open van 14.00 uur tot 17.00 uur. In de winter echter houden wij het museum op woensdagmiddag dicht.

Het museum wordt opgenomen in de nieuwe Museumgids van Noord-Holland.

Op 5 oktober bezoekt de familie Gellings het museum. De familie komt onder andere een wieg brengen vervaardigd door Karl Gellings, een bekende naam van de Kennemer Potterij. De familie kwam ook kennismaken met onze uitgebreide collectie Velser Aardewerk, waarvoor hun vader/grootvader veel ontwerpen heeft gemaakt.

De muntencollectie en de bijbehorende lijsten zijn gedigitaliseerd. Met dank aan mw. B. Bodegom uit Zutphen.

Door het jaar heen wordt de website actueel gehouden; de agenda, nieuws en nieuwe aanwinsten worden op de site geplaatst. De website voor de vrijwilligers kent een eigen inlogcode. De vrijwilligers worden via deze site op de hoogte gehouden van nieuws uit het museum of nieuws van het bestuur.

De bezoekersaantallen van Museum Kennemerland

Jaar	Volbetalend	Halfbetalend	Gratis	Lid HGМК	Totaal
2005	561	94	439	128	1.222
2006	153	61	1.073	178	1.465
2007	447	136	884	204	1.671
2008	408	183	1.276	181	2.048

Bezoekersaantallen website:

Jaar	Bekeken pagina's	Bezoekers	Herbezoekers
2006	8.136	2.873	781
2007	28.291	6.506	1.943
2008	28.789	7.690	2.250